

## คู่สมรสต่างคนต่างยื่นของประกวดราคา ถือว่ามีผลประโยชน์ร่วมกัน

### บทนำ

วันนี้ผู้เขียนขอเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับการยื่นเสนอราคากับหน่วยงานราชการ ซึ่งผู้ยื่นของเสนอราคาฝ่ายหนึ่งยื่นในนามร้านค้า ฝ่ายหนึ่งยื่นในนามส่วนตัว แต่ทั้ง ๒ ฝ่าย เป็นสามีภรรยา กัน โดยชอบด้วยกฎหมาย จะถือว่าเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ ซึ่งบทความนี้จะนำเสนอเรื่องนี้ ถือเป็นบทความที่น่าสนใจ สำหรับผู้สนใจสามารถศึกษาได้จากบทความดังที่จะนำเสนอนี้ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ไม่นานก็น้อย

### หลักการและเหตุผล

การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการแข่งขันอย่างเสรี เป็นธรรม และปราศจากความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้ายื่นข้อเสนอ

จากกรณีที่ปรากฏพฤติการณ์คู่สมรสต่างฝ่ายต่างยื่นของประกวดราคาในโครงการเดียวกันนั้น แม้โดยนิตินัยอาจแยกเป็นบุคคลสองฝ่าย แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คู่สมรสย่อมมีนิติสัมพันธ์ใกล้ชิด ทั้งในด้านการทำมาหาได้ ทรัพย์สิน (สินสมรส) และผลประโยชน์ในครัวเรือนร่วมกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้เกิดข้อสันนิษฐานในทางพฤตินัยว่า อาจมีการเปิดเผยข้อมูล ขาดความเป็นอิสระในการแข่งขัน หรือมีการสมยอมราคา (ฮั้วประมูล) เพื่อให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ฉะนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) และรักษาไว้ซึ่งความโปร่งใส จึงถือว่าคู่สมรสที่เข้ายื่นของประกวดราคาในคราวเดียวกัน เป็นผู้มี “ผลประโยชน์ร่วมกัน” ซึ่งขัดต่อหลักการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และต้องระงับสิทธิในการเข้าร่วมประกวดราคาในลักษณะดังกล่าว

### วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในองค์กรใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ เข้ามาศึกษาข้อมูลดังกล่าว

### เนื้อเรื่องบทความ

“สถาบันราชภัฏ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ประกาศขายทอดตลาดไม้และวัสดุเก่าต่าง ๆ ที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการ โดยมีผู้ยื่นของประกวดราคา จำนวน ๘ ราย นาย ส. เจ้าของกิจการพาณิชย์ค้าไม้ เป็นผู้เสนอราคาสูงสุด และนาง ป. ภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ส. ผู้เสนอราคาลำดับที่ ๖ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประกาศให้นาย ส. เป็นผู้ชนะการประมูลราคาและได้รับอนุมัติให้เข้าทำสัญญาซื้อขายไม้และวัสดุเก่า ต่อมาผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาลำดับที่ ๒ ได้โต้แย้งว่าการประมูลไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากนาย ส. และนาง ป. เป็นสามีภรรยา กันโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรในบ้านเลขที่เดียวกัน จึงเป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกัน และขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคาตามประกาศ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้ทบทวนคุณสมบัติของนาย ส. แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยืนยันอนุมัติให้นาย ส. เป็นผู้ชนะการประมูลราคา ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการทำสัญญาซื้อขายดังกล่าว”

“ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กรณีถือได้ว่า นาย ส. และนาง ป. ต่างก็เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของตนเอง ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา โดยเมื่อนาย ส. กับนาง ป. เป็นสามีภรรยา กันโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่นาย ส. ซึ่งเป็นคู่สมรสกับนาง ป. เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจค้าไม้ จึงต้องถือว่า นาง ป. เป็นผู้ที่มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจดังกล่าวด้วย และในทางกลับกันการที่นาง ป. เป็นคู่สมรสกับนาย ส. เป็นผู้ที่มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจอีกแห่งหนึ่ง ก็ต้องถือว่านาย ส. เป็นผู้ที่มีอำนาจในพาณิชย์กิจดังกล่าวด้วย นาย ส. และนาง ป. จึงเป็นบุคคลธรรมดาที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงบริหาร เข้าข่ายเป็น

/ผู้มี...

ผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจการของบุคคลธรรมดาอื่นที่เข้าเสนอราคาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในคราวเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ตามนัยบทนิยาม “ผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และขาดคุณสมบัติที่จะเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การที่คณะกรรมการเปิดซองประมูลราคาขายทอดตลาดและพิจารณาผลการประมูลราคาไม่ตัดรายชื่อนาย ส. และนาง ป. ออกจากการเป็นผู้เสนอราคาและดำเนินการเปิดซองประมูลราคา แต่เฉพาะของผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติที่จะเสนอราคาได้ แต่กลับตรวจสอบคุณสมบัติของนาย ส. และนาง ป. แล้วเห็นว่าเป็นผู้ยื่นซองราคาที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไข และดำเนินการเปิดซองประมูลราคาของนาย ส. และนาง ป. พร้อมกับซองประมูลราคาของผู้เสนอราคารายอื่นที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไข และเห็นว่า นาย ส. เป็นผู้ยื่นซองประมูลราคาที่เป็นประโยชน์ต่อราชการมากที่สุด มีความเหมาะสมที่จะได้รับการประมูล จึงเป็นการดำเนินการประมูลราคาและพิจารณาผลการประมูลราคาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งรับคำเสนอซื้อไม้และวัสดุเก่าที่ได้จากการรื้อถอนบ้านพักข้าราชการของนาย ส. และได้ทำสัญญาซื้อขายไม้และวัสดุเก่ากับนาย ส. จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

### สรุป

“จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๒๖/๒๕๕๖ ได้วางบรรทัดฐานเอาไว้ว่า สามีภรรยาทั้งสองโดยชอบด้วยกฎหมาย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรในบ้านเลขที่เดียวกัน แม้ต่างฝ่ายต่างยื่นซองเสนอราคา แต่ทั้ง ๒ ฝ่าย ต่างก็เป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของตนเอง โดยฝ่ายสามีเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจของฝ่ายภรรยา ในทางกลับกันฝ่ายภรรยาเป็นผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในพาณิชย์กิจของฝ่ายสามี ทั้งสองฝ่ายจึงเป็นบุคคลธรรมดาที่มีความสัมพันธ์กันในเชิงบริหาร เข้าข่ายเป็นผู้มีส่วน ได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในกิจการของบุคคลธรรมดาอื่นที่เข้าเสนอราคา ดังนั้น จึงเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ตามคำนิยามดังกล่าว”

### หมายเหตุ

- บทความนี้ นำมาจากบทความวารสารกรมประชาสัมพันธ์ คอลัมน์กฎหมายใกล้ตัว ฉบับเดือนกันยายน ๒๕๕๖ เรื่อง สามีภรรยาต่างคนต่างยื่นเสนอราคา...ถือว่ามี “ผลประโยชน์ร่วมกัน” โดยนางสาวปญญาภา ไชยคำมี พนักงานคดีปกครองชำนาญการ กลุ่มงานเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการ และวารสาร

- อ้างอิงจาก คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๖/๒๕๕๖

จัดทำโดย ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม  
กองการเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์  
นายจิรัฏฐ์ รوبرัตน์  
นิติกรปฏิบัติการ